

1. Legyenek $\mathbf{P}(A) = \mathbf{P}(B) = \mathbf{P}(C) = p$. Tegyük fel, hogy A, B és C teljesen függetlenek. Határozza meg annak az eseménynek a valószínűségét, hogy az A, B és C közül csak az egyik fog bekövetkezni!

Megoldás: $\mathbf{P}(A\bar{B}\bar{C} + \bar{A}B\bar{C} + \bar{A}\bar{B}C) = \mathbf{P}(A)\mathbf{P}(\bar{B})\mathbf{P}(\bar{C}) + \mathbf{P}(\bar{A})\mathbf{P}(B)\mathbf{P}(\bar{C}) + \mathbf{P}(\bar{A})\mathbf{P}(\bar{B})\mathbf{P}(C) = 3p(1-p)^2$.

2. Egy szabályos pénzérmét addig dobunk fel, míg 10 alkalommal fej nem lesz az eredmény. Legyen X az eddig dobott írások száma. Határozzuk meg X eloszlását, várható értékét és szórását.

Megoldás: $R_X = \{0, 1, 2, \dots\}$

$\mathbf{P}(X = i) = \binom{i+9}{9} \cdot \left(\frac{1}{2}\right)^{i+10}$

$\mathbf{E}X = \sum_{i=0}^{\infty} i \cdot \binom{i+9}{9} \cdot \left(\frac{1}{2}\right)^{i+10} = \sum_{i=1}^{\infty} \frac{(i+9)!}{9! \cdot (i-1)!} \cdot \left(\frac{1}{2}\right)^{i+10} = 10$

X felírható $X = Y_1 + Y_2 + \dots + Y_{10} - 10$ alakban, ahol $Y_i \in G\left(\frac{1}{2}\right)$ teljesen függetlenek. Így

$\mathbf{E}X = 10 \cdot \mathbf{E}Y_1 - 10 = 10$.

$\sigma^2 X = 10 \cdot \sigma^2 Y_1 = 10 \cdot \frac{1}{4} = 20 \Rightarrow \sigma X = \sqrt{20} \approx 4.4721$.

3. Feldobunk egy szabályos kockát, majd a dobott értéknek megfelelő számú lapot visszatevés nélkül kihúzzunk a 32 lapos magyar kártyacsomagból. Mennyi a valószínűsége, hogy a kihúzott lapok között lesz ász?

Megoldás: A_i : i -t dobunk a kockával, B : van ász a kihúzott kártyalapok között.

$\mathbf{P}(B | A_i) = 1 - \frac{\binom{28}{i}}{\binom{32}{i}}$. A teljes valószínűség tételéből:

$\mathbf{P}(B) = \frac{1}{6} \left[\sum_{i=1}^6 \left(1 - \frac{\binom{28}{i}}{\binom{32}{i}}\right) \right] \approx 0,274$.

4. Egy X valószínűségi változó várható értéke 0, szórása 1. Melyik esetben valószínűbb, hogy $X > \frac{1}{2}$; akkor, ha X eloszlása normális, vagy akkor, ha egyenletes eloszlású?

Megoldás: Ha $X \in N(0, 1)$, akkor $\mathbf{P}(X > \frac{1}{2}) = 1 - \Phi\left(\frac{1}{2}\right) \approx 0,309$.

Ha $X \in U(a, b)$, akkor $\mathbf{E}X = \frac{a+b}{2} = 0$, $\sigma X = \frac{b-a}{\sqrt{12}} = 1$, azaz

$b = -a = \sqrt{3}$.

Ekkor $\mathbf{P}(X > \frac{1}{2}) = 1 - \frac{\frac{1}{2} + \sqrt{3}}{2\sqrt{3}} \approx 0,356$. Tehát az egyenletes eloszlás esetén kapunk nagyobb valószínűséget.

5. Legyen X egy 3 paraméterű exponenciális eloszlású valószínűségi változó. Adja meg az $\mathbf{E}(2 + X)^2$ és a $\sigma^2(5 - 2X)$ mennyiségeket, amennyiben léteznek.

Megoldás: $\mathbf{E}X = \frac{1}{3}$, $\sigma^2 X = \frac{1}{9}$, $\mathbf{E}X^2 = \sigma^2 X + (\mathbf{E}X)^2 = \frac{2}{9}$.

$\mathbf{E}(2 + X)^2 = 4 + 4\mathbf{E}X + \mathbf{E}X^2 = 4 + \frac{4}{3} + \frac{2}{9} = \frac{50}{9}$, $\sigma^2(5 - 2X) = \sigma^2(2X) = 4\sigma^2(X) = \frac{4}{9}$.

6. IMSC n szabályos dobókockával dobunk. Mennyi a valószínűsége, hogy a kapott számok összege osztható 6-tal?

Megoldás: Teljes indukcióval bizonyítunk. Állítás n dobás során az összes lehetőség $1/6$ -ánál lesz az összeg 6-tal osztható. $n = 1$ és $n = 2$ esetben egyszerűen belátható ez. Tegyük fel, hogy ez igaz valamely $n \geq 2$ kockadobásnál is. Vegyünk most egy tetszőleges olyan n hosszúságú sorozatot, amelynél a dobásösszeg 6-tal való osztás után i maradékot ad. ($i \in \{0, 1, 2, 3, 4, 5\}$) Ha ehhez hozzáragasztjuk az $n + 1$ -dik dobást, akkor a 6 lehetséges dobásérték közül 5 esetben a hosszabb sorozat nem osztható 6-tal, míg az egyik folytatás esetén éppen osztható lesz 6-tal az $n + 1$ hosszú összeg. Vagyis az $n + 1$ hosszúságú sorozatoknál is a hattal osztható, 6-tal nem osztható sorozatok aránya 1:5 lesz. Így a keresett valószínűség $1/6$ lesz.